

268.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 6 marca 1928 r.

o wojskowych zasiłkach wojennych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

D Z I A Ł A**Warunki uprawnienia do zasiłku i osoby uprawnione.**

Art. 1. Prawo do wojskowego zasiłku wojennego ze Skarbu Państwa przysługuje rodzinom:

1) osób, należących do rezerwy lub pospolitego ruszenia i pełniących czynną służbę wojskową z tytułu mobilizacji (art. 73 ust. 1 i art. 75 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym w brzmieniu, nadanem jej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 26);

2) osób, powołanych do czynnej służby wojskowej, które wskutek ogłoszenia mobilizacji zgodnie z postanowieniem art. 58 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym nie mogą uzyskać odroczenia z art. 53 p. 1) tejże ustawy lub nie mogą z odroczenia tego w dalszym ciągu korzystać;

3) osób, powołanych do czynnej służby wojskowej na skutek zarządzenia Rady Ministrów w myśl art. 73 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym;

4) osób, powołanych do czynnej służby wojskowej na skutek zarządzenia Rady Ministrów w myśl art. 75 ust. 2 tejże ustawy;

5) ochotników, odbywających służbę ochotniczą w okresie mobilizacji.

Art. 2. Postanowienia art. 1 nie stosują się do rodzin wojskowych zawodowych oraz do tych członków rodzin wojskowych niezawodowych, dla których ci wojskowi otrzymują dodatki ze Skarbu Państwa na zasadzie specjalnych przepisów.

Art. 3. Za rodzinę, uprawnioną w myśl niniejszego rozporządzenia do poboru zasiłku, uważa się:

- 1) żonę również i separowaną, o ile mąż jej prawnie obowiązany jest ją utrzymywać;
- 2) dzieci ślubne i adoptowane;
- 3) dzieci nieslubne, co do których ojcostwo powołanego jest stwierdzone;
- 4) pasierbów;
- 5) ślubnych rodziców i nieslubną matkę;
- 6) ślubne rodzeństwo;
- 7) ślubnych dziadka i babkę.

Art. 4. Prawo do zasiłku przysługuje wymienionym w art. 3 osobom, o ile poza innymi wymaganiami niniejszego rozporządzenia:

1) posiadają obywatelstwo polskie lub stale przebywają na obszarze Rzeczypospolitej,

2) być ich jest uzależniony od pracy lub zarobku osoby, powołanej do służby wojskowej tak, że bez tej pracy lub zarobku względnie w razie jego zmniejszenia byłby zagrożony, przyczem

- a) albo stan ten istniał bezpośrednio przed odejściem członka rodziny do służby wojskowej, powodującej przerwanie tej pracy lub jej ustanie względnie ustanie lub zmniejszenie zarobku,
- b) albo też stan ten został spowodowany okolicznościami, wynikłymi w czasie jego służby wojskowej.

Art. 5. Członkom rodziny, wymienionym w art. 3 pkt. 2), 3), 4) oraz 6), nie przysługuje prawo do zasiłku, o ile ukończyli 16 lat życia chyba, że udowodnią, iż uczęszczają do zakładu naukowego lub pobierają naukę w zawodzie praktycznym, a nie mają utrzymania u swych pracodawców, ani też nie otrzymują wynagrodzenia. W tych wypadkach prawo do zasiłku przysługuje tym osobom do chwili ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym ukończą 24 lat życia.

W razie udowodnienia urzędowym świadectwem lekarskim, że pomimo osiągnięcia przewidzianych w ustępie 1 granic wieku osoby powyższe z powodu stanu swego zdrowia nie są w możności zapracować na własne utrzymanie, może im być zasiłek przyznany przez cały czas trwania tego stanu.

Art. 6. Członkom rodziny wojskowego, żyjącej w chwili jego powołania do czynnej służby woj-

skowej we wspólnym gospodarstwie, nie przysługuje prawo do zasiłku, jeżeli jeden z członków tej rodziny otrzymał odroczenie służby wojskowej jako jedyny żywiciel.

Jednym i tym samym członkom rodziny, jako też członkom rodziny, żyjącym we wspólnym gospodarstwie, zasiłek nie może być przyznany wielokrotnie.

D Z I A Ł II.

Czas trwania uprawnienia do zasiłku.

Art. 7. Zasiłek przysługuje członkom rodziny wojskowego za cały czas jego służby wojskowej, t. j. od dnia odejścia do tej służby względnie od dnia zajścia w czasie tej służby okoliczności, uzasadniających prawo do zasiłku (art. 4) do dnia następnego po dniu zwolnienia z tej służby włącznie, w wypadkach zaś, przewidzianych w art. 1 pkt. 3) i 4), także przez następne dwa tygodnie.

Art. 8. Pobyt w niewoli nieprzyjacielskiej uważać należy w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jako dalszy ciąg służby wojskowej. Rodzinom powyższych osób przysługuje prawo do poboru zasiłku przy zastosowaniu postanowienia art. 7 nie dłużej, niż przez 6 miesięcy od dnia ratyfikacji pokoju.

Rozmyślne dostanie się do niewoli wyklucza prawo do zasiłku. Wstrzymanie wypłaty zasiłku nastąpi za uprzednim wykazaniem, iż przeciwko winnemu zostało wdrożone postępowanie karne.

Art. 9. Rodzina wojskowego, który na terenie działań wojennych zginął bez wieści, pobiera zasiłek do czasu przyznania lub odmowy tej rodzinie zaopatrzenia na zasadzie obowiązujących ustaw, nie dłużej jednak, niż przez 6 miesięcy od chwili ratyfikacji pokoju.

Zasiłki, pobrane za czas od dnia przyznania zaopatrzenia, ulegają potrąceniu z sumy przyznanego zaopatrzenia.

Art. 10. Jeżeli wojskowy w czasie pełnienia wymienionej w art. 1 niniejszego rozporządzenia służby wojskowej umrze, polegnie lub zostanie z tej służby zwolniony wskutek uszkodzenia na zdrowiu, powodującego co najmniej 30% niezdolności do pracy, rodzina jego pobiera nadal zasiłek aż do chwili przyznania lub odmowy jej względnie wojskowemu zaopatrzenia, przewidzianego w obowiązujących ustawach, nie dłużej jednak, niż przez 6 miesięcy, licząc od ostatniego dnia tego miesiąca, w którym nastąpiła śmierć lub zwolnienie ze służby wojskowej wskutek uszkodzenia na zdrowiu. Zasiłki, pobrane za czas od dnia przyznania zaopatrzenia, ulegają potrąceniu z sumy przyznanego zaopatrzenia.

Stwierdzenie braku związku przyczynowego pomiędzy śmiercią lub uszkodzeniem na zdrowiu, a wykonaniem czynnej służby wojskowej powoduje zaprzestanie wypłaty zasiłków.

Art. 11. Prawo do zasiłku ustaje, gdy

1) przestały istnieć warunki, przewidziane w art. 3 i 4 niniejszego rozporządzenia;

2) zaszły wypadki, przewidziane w art. 5—10 i 16;

3) osoba, której zasiłek przyznano:

- a) zmarła,
- b) opuściła po dniu, w którym powstało prawo do zasiłku, granice Państwa lub
- c) została prawomocnym wyrokiem skazana na pozbawienie wolności powyżej jednego roku z wyjątkiem kary twierdzy;

4) wojskowy, którego rodzina pobiera zasiłek, został prawomocnym wyrokiem sądowym skazany obok kary pozbawienia wolności na karę wydalenia z wojska lub zwolnienie ze służby wojskowej.

Jako datę ustania prawa do poboru zasiłku przyjmuje się w wypadkach, przewidzianych w punktach 2) i 3), dzień uprawomocnienia się wyroku.

Art. 12. Wypłatę przyznanego zasiłku zawieszają się na czas:

1) samowolnego przebywania wojskowego poza formacją,

2) trwania pozbawienia wolności osoby wojskowej na zasadzie prawomocnego wyroku sądowego, orzekającego obok tej kary w stosunku do zasądzonego karę wydalenia z wojska, lub też w stosunku do zasądzonego oficera — karę zwolnienia ze służby, względnie w stosunku do podoficera lub starszego szeregowca karę degradacji, albo też pozbawienia stopnia starszego szeregowca, zaś u szeregowców w wypadkach zasądzenia na karę pozbawienia wolności za przestępstwa, za które co do podoficerów orzeka się obok kary pozbawienia wolności obligatoryjnie degradację.

Wypłatę zasiłków, zawieszonych z wymienionych powyżej przyczyn, wznawia się z chwilą ustania tych przyczyn.

Za okres zawieszenia zasiłek przyznany być nie może.

Art. 13. Zasiłki przyznane, a przez odnośną osobę nie podjęte w ciągu 6 miesięcy od dnia doręczenia zawiadomienia o przyznaniu zasiłku, wypłacenie nie podlegają.

D Z I A Ł III.

Normy zasiłków i terminy wypłaty.

Art. 14. Wysokość zasiłków ustalona będzie w dziennych normach.

Normy zasiłków określa Rada Ministrów.

Art. 15. Zasiłek wojskowy obliczany jest według dni, a płatny jest zdołu w okresach półmiesięcznych.

Zasiłki za okres czasu, krótszy niż pół miesiąca, płatne są z upływem tego czasokresu.

D Z I A Ł IV.

Odpowiedzialność za nieuprawnione korzystanie z zasiłków.

Art. 16. Osoby, uprawnione w myśl art. 20 do zgłaszania prawa do zasiłku, obowiązane są podawać w zgłoszeniu fakty zgodne z rzeczywistością oraz bezzwłocznie donosić urzędowi gminnym, względnie magistratom właściwym do przyjęcia zgłoszenia zasiłkowego o wszystkich do ich wiadomości do-

szłych zdarzeniach, które w myśl art. 5 — 12 powodują ustanie lub zawieszenie prawa do zasiłków.

Kto z pomiędzy wymienionych w art. 3 osób świadomie w celu uzyskania dla siebie lub drugiego zasiłku nienależnego lub w wyższym wymiarze podaje nieprawdziwe fakty lub kto świadomie w tymże celu zamilcza okoliczności, powodujące ustanie lub zawieszenie prawa do poboru zasiłku, ten niezależnie od odpowiedzialności karnej, przewidzianej w powszechnych ustawach karnych, traci prawo do zasiłku, jakiby w myśl niniejszego rozporządzenia przypadał.

To samo dotyczy osób, które w tych czynach świadomie współdziałały.

Jeżeli czynów tych dopuścił się sam powołany do czynnej służby wojskowej, wówczas traci prawo do zasiłku wszyscy członkowie jego rodziny.

Pobrane na zasadzie takich nieprawdziwych danych lub takiego przemilczenia zasiłki podlegają zwrotowi w trybie, przewidzianym w art. 18.

Art. 17. Urzędy gminne względnie magistraty obowiązane są stwierdzić w każdym wypadku prawdziwość faktów, podanych w zgłoszeniu zasiłkowym, jako też bezzwłocznie donosić władzy asygnującej zasiłek o wszystkich do ich wiadomości doszłych zdarzeniach, powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do zasiłku w myśl art. 11 i 12.

Za straty Skarbu Państwa, wynikłe z powodu zaniedbania urzędu gminnego względnie magistratu, który świadomie lub wskutek przeprowadzenia oczywiście niedbałych dochodzeń poświadczył okoliczności niezgodne z rzeczywistością lub nie doniósł władzy asygnującej zasiłek o doszłych do jego wiadomości zdarzeniach, powodujących ustanie lub zawieszenie prawa poboru zasiłku, odpowiedzialna jest gmina solidarnie z osobami, które zasiłek nieprawnie pobrały. Gminie przysługuje prawo regresu do swych organów względnie funkcjonariuszów, którzy stali się winnymi powyższego zaniedbania, a to niezależnie od ich odpowiedzialności dyscyplinarnej.

O powyższej odpowiedzialności gmin orzekają właściwe władze nadzorcze.

Art. 18. Zasiłki, pobrane wbrew postanowieniom niniejszego rozporządzenia, ulegają zwrotowi wraz z odsetkami prawnymi obliczonymi od chwili ich pobrania do dnia zwrotu. Ściąganie tych zasiłków w drodze przymusowej odbywać się będzie trybem egzekucji administracyjnej bezspornych należności skarbowych. Nienależnie pobrane zasiłki wraz z odsetkami mogą być potrącone z kwot, przypadających do zapłaty z tytułu zasiłku.

D Z I A Ł V.

Przywileje i ograniczenia szczególne.

Art. 19. Prawo do zasiłku nie może być przedmiotem zajęcia lub zapowiedzenia ani w drodze sądowej, ani administracyjnej. Jednakże gdyby z funduszków państwowych lub samorządowych były wypłacone kwoty na poczet spodziewanego zasiłku, to kwoty te ulegają potrąceniu przy wypłacie przyznanego zasiłku.

Rozporządzenie na rzecz osób trzecich prawem do zasiłku nie ma skutku prawnego.

D Z I A Ł VI.

Tryb postępowania celem uzyskania zasiłku.

Art. 20. Prawo do zasiłku należy zgłosić w urzędzie gminnym, względnie w magistracie właściwym ze względu na miejsce faktycznego zamieszkania rodziny wojskowego.

Jeżeli rodzina wojskowego w chwili jego powołania do wojska przebywa poza granicami Państwa, to prawo to należy zgłosić we właściwym konsulacie.

Zgłoszenie prawa do zasiłku może skutecznie wojskowy przed odejściem do czynnej służby.

Zgłoszenie takie skutecznie może także ubiegający się o zasiłek członek rodziny, względnie jego zastępca lub po porozumieniu się z temi osobami w gminie wiejskiej wójt (naczelnik) gminy, w gminie miejskiej prezydent względnie burmistrz. W razie zgłoszenia prawa do zasiłku później, aniżeli w miesiąc, zaś w okresie mobilizacji później, niż w trzy miesiące po odejściu wojskowego do służby wojskowej względnie po dniu, w którym zaszły okoliczności, uzasadniające prawo do zasiłku, zasiłek przyznany zostanie dopiero od chwili zgłoszenia.

Zgłoszenia, skutecznione w miesiąc po dniu ustania prawa do zasiłku, nie mogą być uwzględnione.

D Z I A Ł VII.

Władze i urzędy powołane do wymierzania i wypłaty zasiłków oraz tryb ich postępowania.

Art. 21. Do rozstrzygania o rozszczeniu zasiłkowem, do asygnowania, utrzymywania w ewidencji zasiłków przyznanych i wstrzymywania wypłaty zasiłków, jako też do orzekania o obowiązku zwrotu nienależnie pobranych zasiłków — powołane są przy powiatowych władzach administracji ogólnej powiatowe, a w m. st. Warszawie oraz w miastach, stanowiących samoistne powiaty miejskie — miejskie komisje zasiłkowe w następującym składzie:

- 1) kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej lub jego zastępca jako przewodniczący,
- 2) przedstawiciel miejscowej władzy skarbowej,
- 3) delegat sejmiku (rady) powiatowego (ej) względnie rady miejskiej.

Przy rozpatrywaniu w powiatowej komisji zasiłkowej spraw mieszkańców miast, wydzielonych z powiatowego związku komunalnego, lecz pod względem administracyjnym, podległych powiatowej władzy administracji ogólnej, w miejsce delegata sejmiku powiatowego wchodzi delegat odnośnej rady miejskiej.

Przeciw orzeczeniom powyższych komisji służy stronom w terminie 14-dniowym, licząc od dnia doręczenia im orzeczenia, prawo odwołania się do właściwej wojewódzkiej komisji zasiłkowej, której decyzja jest ostateczna. Odwołania należy wnosić przez tę władzę, która wydała zaskarżone orzeczenie.

W skład wojewódzkiej komisji zasiłkowej wchodzi:

- 1) wojewoda lub jego zastępca, jako przewodniczący,
- 2) przedstawiciel izby skarbowej,
- 3) delegat wojewódzkiego samorządu.

Aż do czasu zorganizowania wojewódzkiego samorządu w skład komisji wejdzie wyznaczony przez wojewodę członek rady miejskiej tego miasta, w którym urząd wojewódzki ma swą siedzibę.

W wypadkach, objętych artykułem 1 pkt. 3 i 4, mogą być czynności komisji zasiłkowych poruczone rozporządzeniem Rady Ministrów powiatowym i wojewódzkim władzom administracji ogólnej.

Art. 22. Zasiłki wypłacają kasy skarbowe.

Rozporządzenie wykonawcze do niniejszego rozporządzenia określi wypadki, w których ze względu na stosunki lokalne i komunikacyjne wypłaty zasiłków dokonywać będą mogły na rachunek kas skarbowych z przekazanych przez nie funduszy urzędy gminne lub magistraty.

Art. 23. Naczelną władzą nadzorczą w sprawach zasiłków w myśl niniejszego rozporządzenia jest Minister Spraw Wewnętrznych.

D Z I A Ł VIII.

Postanowienia końcowe.

Art. 24. Podania w sprawie wojskowych zasiłków wojennych, jak również świadectwa, stwierdzające istnienie warunków, uzasadniających prawo do wojskowego zasiłku wojennego, są wolne od opłat stemplowych i komunalnych.

Art. 25. Z wyjątkiem należytości za diety i koszy podróży wymienionych w art. 21 przedstawicieli samorządu, które obciążają budżet odnośnego terytorjalnego związku samorządowego, wszelkie inne koszty, połączone z wykonaniem niniejszego rozporządzenia, pokrywa Skarb Państwa.

Art. 26. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi zainteresowanymi ministrami.

Art. 27. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu. Nie narusza ono w niczem postanowień ustawy z dnia 13 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 604) o przywróceniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 22 marca 1923 r. o zasiłkach dla rodzin osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe, normującej sposób przyznawania i wypłatę zasiłków z tytułu powołania na ćwiczenia wojskowe na zasadzie art. 70 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Dr. Dobrucki*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romochi*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*